

LUND UNIVERSITY

Lärarnas successiva samgående

Kjellberg, Anders

Published in:

Nio - Fem Tidskrift om arbetsliv & profession

2021

Document Version:

Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kjellberg, A. (2021). Lärarnas successiva samgående. *Nio - Fem Tidskrift om arbetsliv & profession*, 2021(1), 12-17.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Lärarnas successiva samgående

Idag finns **PLANER** på att slå ihop de två stora lärarorganisationerna Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund, men det är inget nytt att lärarförbund förenas i större organisationer. **SOCIOLOGEN** Anders Kjellberg visar hur lärarförbundens historia är en historia om fackliga sammanslagningar.

Lärarnas fackliga historia rymmer en rad förbunds-sammanslagningar men också flera utbrytningar. Det finns också exempel på kvinnlig och manlig särorganisering. Om vi bortser från universitetslärarnas fackföreningar finner vi två huvudspår, ett som leder fram till Lärarförbundet och ett annat till Lärarnas Riksförbund

(LR). I det parallellskolesystem som etablerades i mitten av 1800-talet fanns folkskolan sida vid sida med läroverken. När lärarnas fackliga organisationer växte fram var det inom de båda parallella skolformerna.

Det finns idag planer på att slå ihop de båda förbunden som har sina rötter i folkskolan respektive läroverken.

Läraryrket har önskat göra det sedan länge medan LR tvekat, bland annat eftersom man med sina 64 600 yrkesaktiva medlemmar vid årsskiftet 2020/2021 är rädd att uppslukas av det betydligt större Läraryrket (163 300 medlemmar). Det är därför som LR hellre talar om en ny organisering av lärarna (och skolledarna) än om en sammanslagning. Det förklarar också varför man gjort en egen utredning av frågan istället för en med Läraryrket gemensam. Redan när Läraryrket bildades 1991 fördes diskussioner om att även LR skulle vara med i den fusionen. Inom LR var ledningen positiv men en majoritet av medlemmarna röstade mot förslaget (Erikson 2017: 118).

Egentligen blev uppdelningen i två stora lärarkategorier och motsvarande fackförbund föråldrad redan när parallellskolesystemet från 1962 successivt ersattes av grundskolan. Också lärarutbildningen lades om. Skillnader i kultur, identitet och socio-ekonomisk status var betydligt mer seglivade och finns ännu kvar. Till ganska nyligen gällde det också skolpolitiska ställningstaganden. Idag har medlemmarna i Läraryrket och LR en liknande syn på det mesta.

För att underlätta ett samgående har Läraryrket tagit ett första steg genom att i december 2020 begära utträde ur TCO. Det kan vara en signal om att man är beredd att tillmötesgå LR:s bestämda önskan om en Saco-anslutning av ett nytt lärarfack. Att akademikeridentiteten är grundläggande för LR:s medlemmar understryks i den under mars 2021 publicerade utredningen om en ny lärarorganisering som förbundet gjort. Alla alternativ är dock ännu öppna: anslutning till TCO eller till Saco eller stå utanför båda. Läraryrket utreder alla tre alternativen och tar ställning på sin extrakongress i september 2021 (se intervju med förbundets ordförande Johanna Jaara Åstrand i detta nummer). Eller kanske gör man som Officersförbundet, som under några år stod utanför centralorganisationerna sedan det 1995 bildats av TCOs och Sacos officersorganisationer. Senare anslöt man sig till Saco.

FÖRBUND ELLER FEDERATION?

Starka skäl talar för att lärarna denna gång kommer att lyckas med att förenas i ett nytt förbund eller, som det föreslås i LR-utredningen, en ny federation. Ett samgå-

ende skulle ge lärarna en starkare röst i den allmänna debatten och gentemot staten liksom mot arbetsgivarna i Sveriges Kommuner och Regioner och mot Almega som organiserar privatskolorna. De båda läraryrkens ståndpunkter har blivit allt mer lika, exempelvis att endast behöriga lärare bör anställas. Idag är bara 65 procent av lärarna behöriga. Läraryrket välkomnar inte längre

Idag är BARA 65 procent av lärarna BEHÖRIGA.

obehöriga lärare som medlemmar. Båda förbunden slår vakt om lärarprofessionen och vill höja yrkets status. Även Läraryrket kräver numera att staten tar över skolan. Vidare samarbetar de sedan 1996 genom Lärarnas Samverkansråd i avtalsförhandlingarna. Medlemmarna i de båda förbunden har samma syn på skolpolitiska frågor såsom betyg först från årskurs 6 och nej till vinstdrivande skolor. Vidare önskar man ett lönesystem där individuell lönesättning får mindre utrymme och formella meriter större än idag.

Med ett samgående kan man undvika dubbelarbete, spara pengar och hålla nere medlemsavgiften samt bli en starkare förhandlingspart. Alla lärare, från förskola till gymnasieskola, har numera akademisk utbildning. Lärare är idag det vanligaste akademiska yrket med drygt 300 000 yrkesverksamma från förskola till universitet. Det pekar fram emot att ett nytt lärarfack i slutändan hamnar i Saco-familjen och i så fall blir det det i särklass största Saco-förbundet med betydligt mer än 200 000 medlemmar.

Förbundssammanslagningar är, som nämnts, inget nytt i lärarnas värld. Läraryrket bildades 1991 av Sveriges Läraryrke och Svenska Fackläraryrket. Var och en av dem var i sin tur resultatet av samgåenden mellan ett stort antal lärarorganisationer. Bland facklärarna rör det sig om förbund för bland annat skolkökslärarinnor, vävlärarinnor, slöjdlärarinnor, barnträdgårdslärarinnor,

fritidspedagoger, teckningslärare och musklärare. Flera av dem fortlevde som föreningar inom Facklärarförbundet som var en sorts federation. De som bildade Sveriges Lärarförbund eller senare gick upp i det var föreningar för folkskollärarinnor, manliga folkskollärare, småskollärare och dövlärare.

Lärarnas Riksförbund bildades 1884 som Svenska Läraresällskapet och bytte 1913 namn till Läroverkslärarnas Riksförbund och efter 1962 års grundskolereform till det nuvarande 1964. Bland de många

Flera av dem fortlevde
som FÖRENINGAR inom
Facklärarförbundet som
var en sorts FEDERATION.

föreningar som anslöt sig märks Kommunala Realskolans Lärarförbund, Lektorernas Förening, Allmänna Adjunkt-föreningen, Sveriges Yngre Läroverkslärares Förening, Praktiska Mellanskolornas Lärarförbund, Sveriges Högre Flickskolors Lärarförbund och Svenska Gymnastikläraresällskapet.

En tredje grupp lärarföreningar gick upp i det som nu är Saco-förbundet Naturvetarna, närmare bestämt Sveriges Lantbruksläraresförbund till vilket dessförinnan Svenska Lanthushållslärarynnornas Förening och Svenska Lantmannaskolornas Läraresförening anslutit sig. Idag är Naturbruksläraresförbundet en professionsförening inom Naturvetarna som organiserar lärarna på naturbruksgymnasierna. De är dubbelanslutna till LR.

Även på universitetslärarsidan rör det sig om en lång rad samgåenden. Saco-förbundet Sveriges universitetslärare och forskare (Sulf) föregicks av särskilda föreningar eller förbund för universitetslektorer, amanuenser, seminarielärare, professorer, docenter och laboratorer. LR har undersökt om man kan få med sig Sulf i en ny lärarorganisation men funnit att universitetslärarna är kallsinniga till idén. Det är inte förvånande med tanke på att de inte har särskilt mycket gemensamt med skolans lärare. Motparten i avtalsförhandlingarna är exempelvis en annan, men det

Lärares arbetsrum. Foto: okänd. Lärarförbundets arkiv, TAM-Arkiv.

kan komma att förändras om skolan förstärks. Framför allt uppfattar medlemmarna sig numera mer som forskare än som lärare. Det är knappast en slump att Sulfs fullständiga namn innehåller ordet forskare.

Därtill kommer det Saco-anslutna Sveriges Skolledarförbund som bildades 1965 genom ett samgående mellan Sveriges Skoldirektörsförening (Saco), Yrkeskollektorernas Förening inom Facklärarförbundet, Rektorernas Riksförening inom LR, Högre Tekniska Läroverkens Rektorsförening inom Tekniska Läroverkens Lärarförbund (Saco) och TCO-anslutna Sveriges Skolledarförbund som grundades 1930 som Sveriges Överläraresförbund. Det nya skolledarförbundet gick redan från starten med i Saco. För de rektorer som ville kvarstå i Sveriges Lärarförbund bildades en särskild intresseförening. Skolledarföreningen, som idag heter Lärarförbundet Skolledare och har fler medlemmar (nästan 10 000) än Saco-anslutna Sveriges Skolledarförbund (5 700). I LR-utredningen föreslås att alla skolledare samlas i samma förbund med motiveringen att lärarna och deras chefer inte bör vara med i samma fackförbund och att det är fråga om två olika professioner. Skolledarförbundet hälsar

med glädje det stora medlemstillskott som det skulle medföra, men det är inte självklart att Lärarförbundet är lika positivt till förslaget.

LR-UTREDNING

LR-utredningen, som gjorts av förbundets kanslichef Anders Mörck, föreslår två nya organisationer, Sveriges Lärare respektive Sveriges Skolledare. Sveriges Lärare är tänkt som en federation av särskilda förbund för förskollärare, grundskollärare (inklusive fritidspedagoger), gymnasie- och vuxenutbildningslärare (inklusive yrkeslärare), statsanställda lärare (lärare anställda vid olika myndigheter) respektive lärarstudenter. Speciallärarna och specialpedagogerna kommer, liksom studie- och yrkesvägledarna, att finnas i både förbunden för grundskollärare och gymnasielärare. Uppdelningen i fem förbund motiveras av skillnader i kultur och identitet mellan olika lärarkategorier förutom att de tre första finns i olika skolformer. Det är mycket möjligt att både LR och Lärarförbundet kommer att avvisa idén om att dela upp ämneslärarna på flera förbund. Det är exempelvis inte säkert att en uppsplittning av LR:s kärngrupp ämneslärarna faller i god jord.

Av effektivitets- och kostnadsskäl föreslås ett enda kansli, gemensamt för närmare 240 000 lärare och skolledare.

Den nya organiseringen föreslås vara på plats 1 januari 2023. Dessförinnan krävs säkert omfattande diskussioner inom och mellan dagens förbund. Allt kommer inte heller att bli som utredaren föreslår. Det är inte heller omöjligt att det hela även denna gång stjälps av den kommande medlemsomröstningen inom LR. Endast fyra av tio LR-medlemmar föredrar en lärarorganisation för samtliga personalkategorier om även skolledarna ska vara med. Utredaren har lagt sig vinn om att övertyga de egna medlemmarna om att LR inte går någon ljus framtid till mötes som eget förbund. Om Lärarnas Samverkansråd ersätts av Sveriges Lärare kan denna organisation bli en stark förhandlingspart.

Den nya
ORGANISERINGEN
föreslås vara på plats
1 JANUARI 2023.

På lokal nivå, som är den viktigaste för medlemmarna, är det meningen att förbunden ska ha egen partsställning. Men om lärarfacken inte går samman riskerar LR-medlemmarna att förlora så gott som allt inflytande i avtalsförhandlingarna och kommer inte att kunna teckna kollektivavtal på egen hand. Det är utredarens slutsats efter djupintervjuer inom och utom förbundet. Mycket talar för att Lärarförbundet då kommer att lämna samverkansrådet som följaktligen upphör att existera. Arbetsgivarna inom offentlig sektor håller hårt på att teckna kollektivavtal med endast en motpart och det blir knappast LR.

Ett annat starkt skäl för ett samgående är LR:s dåliga ekonomi med en ackumulerad rörelseförlust 2006–2020 på nästan 100 miljoner kronor. Varannan medlem är inte beredd att betala en höjd medlemsavgift. Endast fyra av tio kan tänka sig det. Slutsatsen är att LR:s fortlevnad som eget förbund kommer att ske till priset av ”sämre grundläggande leverans till medlemmarna till en högre avgift” (Mörck 2021:113).

Inte heller LR:s medlemsutveckling ser så lovande ut. Relativt många närmar sig pensionsåldern samtidigt som

rekryteringen av studerandemedlemmar under flera år gått ned. Här försvårar den digitala registreringen vid terminsstarten det för LR att komma till tals med studenterna.

SVERIGES ALLMÄNNA FOLKSKOLLÄRAREFÖRENING (SAF)

En gång i tiden fanns en stor fackförening för flera lärarkategorier, Sveriges Allmänna Folkskollärareförening (SAF). Vid sekelskiftet 1900 var bara Metallarbetareförbundet större. Föreningen, som grundats 1880, omfattade lärarna i folkskolan och småskolan, men visade sig svår att hålla samman och omvandlades så småningom till en svag federation. Sedan riksdagen 1906 slopat likalönsprincipen och bestämt att de kvinnliga lärarnas löner skulle vara lägre än de manligas blev kvinnorna naturligtvis missnöjda. De bröt sig ur samma år och bildade Sveriges Folkskolläraryrkesförbund som fick en mer facklig inriktning än SAF. Man försökte även påverka genom SAF som det nya förbundet var medlem i. Tolv år senare såg sig också småskollärarinnaerna nöjgade att bilda en egen

Lärarnas Riksförbunds kongress 1968. Ordförande Ove Nordstrandh hälsar på avgående ordförande Olle Andersberg. Foto: Björn Myrman. Lärarnas Riksförbunds arkiv, TAM-Arkiv.

organisation, Sveriges Småskolläraryrkesförening. Även denna var inriktad på att samarbeta med SAF. Sedan de manliga folkskollärarna blivit alltmer missnöjda med SAF-ledningens agerande rörande dyrtidstilläggen grundade de 1920 Sveriges Folkskolläraryrkesförbund. Åtskilliga lärare var nu dubbelorganiserade genom att tillhöra både sin egen fackliga organisation och SAF, som 1946 ombildades till Federationen SAF (FSAF). Sedan Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund 1963 gått samman till Sveriges Lärarförbund samt Sveriges Småskolläraryrkesförbund 1967 förenat sig med denna upplöstes FSAF eftersom federationen inte kunde bestå av en enda medlem.

Som framgår av namnen innehöll flera lärarförbund enbart kvinnor, exempelvis Föreningen Sveriges Vävläraryrkesförening, Svenska Skolköskläraryrkesförening och Sveriges Barntädgårdsläraryrkesförenings Riksförbund (1955 omdöpt till Sveriges Förskollärares Riksförbund). Under 1860-talet bestod småskolläraryrket av ungefär lika andelar män och kvinnor, men feminiseringsprocessen gick snabbt och vid seklets slut hade kvinnorna så gott som helt tagit över, därav namnet Sveriges Småskolläraryrkesförening vid starten 1918 (Florin 1987: 15). Även bland folkskollärarna ökade det kvinnliga inslaget: från 10 procent under 1860-talet till 37 procent 1906. Initiativet till övergivandet av likalönsprincipen detta år kom från den nye ecklesiastikministern, liberalen Fridtjuf Berg. Han var en drivande kraft i Sveriges Allmänna Folkskolläraryrkesförening (SAF) och fick nu stöd av SAFs ledning (Florin 1987: 176). Motivet var att få männen att stanna kvar i folkskolläraryrket. År 1937 beslutade riksdagen om att kvinnliga och manliga folkskollärare åter skulle ha lika löner. Feminiseringen av läraryrket har fortsatt. Idag är 83 procent av Lärarförbundets medlemmar kvinnor och 70 procent av LRs. Båda förbundens ordförande är kvinnor.

Som vi sett samlade Sveriges Allmänna Folkskolläraryrkesförening till en början folkskollärarna, sedan splittrades de upp i tre förbund som återigen förenades i ett enda 1967. Nästa samgående inträffade 1991 då Sveriges Lärarförbund gick ihop med Svenska Fackläraryrkesförbundet. Det var meningen att även Lärarnas Riksförbund skulle vara med, men medlemmarna sade nej. Ett nytt försök är nu på gång och kröns troligen med

framgång. Skolans lärare har för mycket att förlora på fortsatt splittring och mycket att vinna på en kraftsamling. Enighet ger styrka, men måste som erfarenheterna från

MOTIVET var att få
männen att stanna kvar i
FOLKSKOLLÄRARYRKET.

Sveriges Allmänna Folkskolläraryrkesförening visar bygga på att olika medlemsgrupper blir delaktiga och får sina intressen tillgodosedda i en demokratisk organisation.

Av: **Anders Kjellberg**, professor i sociologi vid Lunds universitet

REFERENSER

- Josefina Erikson (2017) "Läraryrket och den dubbla rollen. Mellan tjänstemannayrke och profession", i Anders Björnsson (red.) Tjänstemännen och deras rörelser. Stockholm: TAM-Arkiv, s. 113–138.
- Christina Florin (1987) Kampen om katedern. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Anders Kjellberg (2021) The Membership Development of Swedish Trade Unions and Union Confederations Since the End of the Nineteenth Century. Lund: Department of Sociology. [https://portal.research.lu.se/portal/en/publications/the-membership-development-of-swedish-trade-unions-and-union-confederations-since-the-end-of-the-nineteenth-century\(f155826a-fa3c-41c7-9e34-19c7fc94a8dc\).html](https://portal.research.lu.se/portal/en/publications/the-membership-development-of-swedish-trade-unions-and-union-confederations-since-the-end-of-the-nineteenth-century(f155826a-fa3c-41c7-9e34-19c7fc94a8dc).html)
- Andreas Mörck (2021) En ny facklig organisering av Sveriges lärare och skolledare. Stockholm: Lärarnas Riksförbund.

Enligt yrkesregistret fanns det 2019 ca 108 800 grundskollärare, 30 500 gymnasielärare, 10 000 yrkeslärare, 67 600 förskollärare, 16 700 fritidspedagoger, 13 300 speciallärare, 4 700 yrkesvägledare samt 18 700 andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens. Sammanlagt blir det 306 700 personer.

NIO – FEM

TIDSKRIFT OM ARBETSLIV & PROFESSION

NR 1 • 2021

TEMA:
UTBILDNING

INTERVJU MED LÄRARFÖRBUNDETS JOHANNA JAARA ÅSTRAND/BILDER AV LÄRARE I CORONATIDER/
EN LIKVÄRDIG SKOLA?/SKOLSEGREGATION - EN TICKANDE BOMB

Nr 1
2021

Innehåll

Nr 1 2021

- 5** **Ledare** Av: Leif Jacobsson
- 6** **Notiser**
- 8** **Intervju med Lärarförbundets Johanna Jaara Åstrand**
Av: Leif Jacobsson
- 12** **Lärarnas successiva samgående** Av: Anders Kjellberg
- 18** **Bildsidor**
- 20** **Bilder av lärare i coronatider** Av: Eva Skåreus
- 24** **Intervju med Stig-Björn Ljunggren** Av: Leif Jacobsson
- 28** **Högre utbildning i pandemins kölvatten**
Av: Teresa Cerratto Pargman och Ylva Lindberg
- 32** **En likvärdig skola?** Av: Ali Osman
- 37** **Skolsegregation – en tickande bomb** Av: Linnea Lindqvist
- 38** **Recensioner**
- 40** **Sista sidan**

Skribenter i Nio-Fem Nr 1 2021

Ali Osman/Teresa Cerratto Pargman/Ylva Lindberg/Leif Jacobsson/Linnea Lindqvist/
Anders Kjellberg/Eva Skåreus

Omslagsbild: Sergels torg under protester mot beslut 1981. Foto: Sven Oredson. TCO:s arkiv, TAM-Arkiv.

NIO-FEM

TIDSKRIFT OM ARBETSLIV & PROFESSION

Ansvarig utgivare

Lars-Erik Hansen

lars-erik.hansen@tam-arkiv.se

Redaktör

Leif Jacobsson

leif.jacobsson@tam-arkiv.se

Bildredaktör

Andreas Lindahl

Layout

Karin Didring

mejlatill@didring.se

Grafisk form

Melissa Rydquist

Illustratörer

Maria Jonsson, Ulf Lundkvist med flera

Omslag

Omslagsbild: Sergels torg under protest mot beslut 1981. Foto: Sven Oredson. TCO:s arkiv, TAM-Arkiv.

Tryck

Östertälje tryckeri

ISSN 2001-9688

Nio-Fem är en tidskrift som ges ut av TAM-Arkiv och som tidigare hette *TAM-Revyn*.

Tidskriften innehåller artiklar om tjänstemanna- och akademikerrörelsernas historia och nutid, olika yrkesgrupper och arbetslivets förändring, rapporter och forskning, aktuellt på TAM-Arkiv och lyfter fram källmaterial ur arkiven.

Tidskriften utkommer 2-3 ggr/år.

TAM-ARKIVS MEDLEMMAR

Akademikerförbundet SSR

Civilekonomerna

DIK

Fackförbundet ST

Finansförbundet

Forena

Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter (FSA)

Förbundet Folkhögskollärarna

Förhandlings- och samverkansrådet PTK

Försvarsförbundet

Journalistförbundet

Kyrkans Akademikerförbund (KyrkA)

Läkarförbundet

Läraryrket

Lärarnas Riksförbund (LR)

Naturvetarna

Nordic Financial Union (NFU)

Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)

Polisförbundet

Fysioterapeuterna

Sjöbefälsföreningen Offentliganställda (SBFO)

SRAT

Svenska Läkaresällskapet

Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)

Sveriges Ingenjörer

Sveriges Psykologförbund

Sveriges Skolledarförbund

Sveriges Tandläkarförbund

Sveriges universitetslärare och forskare (SULF)

Fackförbundet Scen & Film

Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)

Tull-Kust

Unionen

Vision

Vårdförbundet

Utbildning i coronatider

Snart sommarlov! Ledigt! Precis som förra året. Samtidigt: händelserna under året som gått har i grunden förändrat vårt skol- och utbildningssystem. För lite mer än ett år sedan – klassrumsundervisning. Idag – i hög utsträckning digital distansundervisning. Pandemin har i all sin komplexitet påverkat och omformat alla delar av samhällslivet: medicin, politik, ekonomi, media och utbildning. Det nya numret av tidskriften Nio-Fem fokuserar på utbildningen.

I en intervju med Lärarförbundets ordförande Johanna Jaara Åstrand berättar hon om de utmaningar som lärarkåren fått förhålla sig till under pandemin. Det har varit svårt för lärarna att upprätthålla den sociala kontakten med eleverna. Lärarkåren har dessutom haft att hantera vårdnadshavares, elevers och sin egen oro för att själva bli smittade av viruset. De två stora lärarorganisationerna *Lärarförbundet* och *Lärarnas Riksförbund* står också, i skrivande stund, inför ett vägval: ska de gå samman eller inte? I en historiskt inriktad text om *Lärarnas successiva samgående* visar sociologen Anders Kjellberg hur lärarförbundens historia är en historia om fackliga sammanslagningar.

Hur har lärarrollen påverkats av pandemin? I en text om *Bilder av lärare i coronatider* reflekterar Eva Skåreus, docent i pedagogiskt arbete och konstnär, kring hur förebilder och ideal kring läraryrket ser ut just nu.

Docent Teresa Cerratto Pargman och professor Ylva Lindberg diskuterar hur den högre utbildningen har påverkats av corona-restriktionerna. Digital teknik är inte endast en ”cykel för hjärnan” som Bill Gates en gång så träffande uttryckte det. Det är också ett kraftfullt verktyg för intellektuell och kulturell förändring. Hur vi aktivt och medvetet jobbar med och deltar i denna kulturella kursändring påverkar framtidens utbildning.

Har skolan reducerats till att bli en form av ”industriell barnomsorg”, en värmestuga? Det hävdar statsvetaren och debattören Stig-Björn Ljunggren i en intervju. Stig-Björn ställer frågor kring huruvida värdet av utbildning har minskat och om det i så fall kan ha påverkat lärarnas status.

Att ge alla elever en likvärdig skolgång är en officiell målsättning för den svenska skolan. Men hur är det i praktiken? Får alla barn samma chans? Ali Osman – docent i pedagogik – hävdar i artikeln *En likvärdig skola?* att elever från arbetarklassen och elever med utländsk bakgrund har mycket gemensamt när det kommer till mötet med den svenska skolan. Han menar att låga studieresultat bland dessa elever har att göra med deras brist på kulturellt kapital. Men hans forskning visar också att vissa elever med lågt kulturellt kapital ändå klarar sig bra i utbildningssystemet. Med rätt stöd – kunskapsmässigt och emotionellt – kan dessa elever lyckas i skolan.

Skolpengens konstruktion och friskolors rätt till kö har debatterats flitigt sedan tiden för remissvar på Björn Åstrands utredning *En mer likvärdig skola, minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* gick ut den sista november 2020. I en avslutande krönika hävdar Linnea Lindquist, rektor, skoldebattör och författare till boken *En tickande bomb, en bok om skolsegregation* att den stora skillnaden mellan olika skolor i Sverige riskerar att slita isär samhället.

Vi kan vara säkra på att diskussionen kring skolan fortsätter även i framtiden. Trevlig läsning!

LEIF JACOBSSON
Redaktör

